

УСТАВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ИНИЦИЈАТИВА

ЗА ПОКРЕТАЊЕ ПОСТУПКА ЗА ОЦЕНУ УСТАВНОСТИ И ЗАКОНИТОСТИ
ЗАКОНА О ПОДСТИЦАЊУ ГРАЂЕВИНСКЕ ИНДУСТРИЈЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
У УСЛОВИМА ЕКОНОМСКЕ КРИЗЕ (Службени гласник РС, бр. 45/10)

Подносиоци иницијативе:

1. **ТОПЛИЧКИ ЦЕНТАР ЗА ДЕМОКРАТИЈУ И ЉУДСКА ПРАВА**
Кнез Михаилова 36/2, 18400 Прокупље
2. **ЦЕНТАР ЗА РАЗВОЈ НЕПРОФИТНОГ СЕКТОРА**
Булевар деспота Стефана 10/23, 11000 Београд
3. **ГРАЂАНСКА ЧИТАОНОЦА ПИРГОС**
Ћирила и Методија 7, 18300 Пирот
4. **УЖИЧКИ ЦЕНТАР ЗА ЉУДСКА ПРАВА И ДЕМОКРАТИЈУ**
Војводе Путника бб, 31000 Ужице
5. **РЕСУРС ЦЕНТАР**
Трг ослобођења 19, 19250 Мајданпек
6. **БЕОГРАДСКИ ЦЕНТАР ЗА ЉУДСКА ПРАВА**
Београдска 54, 11000 Београд
7. **ТРАНСПАРЕНТНОСТ СРБИЈА**
Булевар Деспота Стефана 36/1, 11000 Београд

На основу члана 168. став 2. Устава Републике Србије (Службени гласник РС, бр. 83/06), члана 29. став 1. тачка 2. и члана 50. став 1. Закона о Уставном суду (Службени гласник РС, бр. 109/07), подносимо иницијативу за покретање поступка за оцену уставности и законитости Закона о подстицању грађевинске индустрије Републике Србије у условима економске кризе (Службени гласник РС, бр. 45/10), због тога што је наведени закон у директној супротности са Уставом Републике Србије (Службени гласник РС, бр. 83/06), ратификованим Споразумом о слободној трговини у централној Европи – ЦЕФТА 2006 (Службени гласник РС – Међународни уговори, бр. 88 из 2007. године), потврђеним Споразумом о стабилизацији и придруживању (Службени гласник РС, бр. 83/08) и Законом о јавним набавкама (Службени гласник РС, бр. 116/08).

Образложење

I

Члан 3. Закона о подстицању грађевинске индустрије Републике Србије у условима економске кризе (Службени гласник РС, бр. 45/10) гласи:

"У складу са овим законом, Влада, на предлог надлежних министарстава, односно надлежног органа јединице локалне самоуправе, утврђује пројекте за изградњу, реконструкцију, односно адаптацију, који се у целости или делимично финансирају из средстава буџета јединице локалне самоуправе, аутономне покрајине, односно Републике Србије, односно привредног друштва, односно другог правног лица чији оснивач је у целости јединица локалне самоуправе, аутономна покрајина, односно Република Србија.

У реализацији ових пројеката учествују грађевинска предузећа чије је седиште на територији Републике Србије, која имају одговарајуће искуство и референце и запошљавају значајан број радника, односно према својим технолошким капацитетима могу запослити значајан број радника, а према критеријумима који ће се утврдити посебним актом Владе.

При реализацији ових пројеката мора се користити домаћи грађевински материјал у учешћу најмање 70% од укупно потребног грађевинског материјала и уграђене опреме, уколико се опрема истог квалитета производи у Републици Србији, према предмеру и предрачуна из главног пројекта.

Влада утврђује услове и начин финансирања за сваки појединачни пројекат из става 1. овог члана, а за пројекте изградње станова из члана 4. тачка 3) овог закона, Влада на предлог надлежног министарства утврђује и најнижу и највишу цену за грађење објекта".

Подносиоци иницијативе сматрају да су став 2. и став 3. овог члана у директној супротности са:

1. Чланом 82. став 1. Устава Републике Србије (Службени гласник РС, бр. 83/06) који гласи:

"Економско уређење у Републици Србији почива на тржишној привреди, отвореном и слободном тржишту, слободи предузетништва, самосталности привредних субјеката и равноправности приватне и других облика својине".

2. Чланом 84. Устава Републике Србије (Службени гласник РС, бр. 83/06) који гласи:

"Сви имају једнак правни положај на тржишту.

Забрањени су акти којима се, супротно закону, ограничава слободна конкуренција, стварањем или злоупотребом монополског или доминантног положаја.

Права стечена улагањем капитала на основу закона, не могу законом бити умањена.

Страна лица изједначена су на тржишту са домаћим".

Спорне одредбе су у директној супротности са основним начелима на којима почива економско уређење Републике Србије, а то су тржишна привреда, отворено и слободно тржиште, слобода предузетништва, једнак правни положај на тржишту. Поред тога што су наведене одредбе противуставне, оне су као и цео закон штетне и представљају отворен позив на корупцију.

3. Ратификованим Споразумом о слободној трговини у централној Европи – ЦЕФТА 2006 (Службени гласник РС – Међународни уговори, бр. 88 из 2007. године) и ратификованим Споразумом о стабилизацији и придруживању (Службени гласник РС, бр. 83/08) што произилази из члана 16. и члана 194. Устава Републике Србије који гласе:

"Спољна политика Републике Србије почива на општепризнатим принципима и правилима међународног права.

Општеприхваћена правила међународног права и потврђени међународни уговори саставни су део правног поретка Републике Србије и непосредно се примењују. Потврђени међународни уговори морају бити у складу с Уставом" (члан 16.),

"Закони и други општи акти донети у Републици Србији не смеју бити у супротности са потврђеним међународним уговорима и општеприхваћеним правилима међународног права" (члан 194.).

У поглављу VI Споразума о слободној трговини у централној Европи – ЦЕФТА 2006, чланом 34. дефинисано је да се Споразум примењује "на сваки закон, пропис, процедуру, или праксу који се тичу било какве набавке од стране централних, или нижих државних органа, или других релевантних установа".

Чланом 35. истог споразума Србија се као једна од потписница Споразума обавезује:

- да ће се јавне набавке одвијати на транспарентан начин,
- да ће обезбедити једнак третман свим понуђачима других потписница Споразума и
- да ће јавне набавке бити засноване на принципима отворене и делотворне конкуренције.

Поред тога стране потписнице се обавезују да ће робама и понуђачима услуга других страна обезбедити третман који није ни мање повољан од третмана који имају домаћи производи, услуге и понуђачи.

Спорне одредбе Закона о подстицању грађевинске индустрије Републике Србије у условима економске кризе (Службени гласник РС, бр. 45/10) не могу стављати ван снаге одредбе Споразума о слободној трговини у централној Европи – ЦЕФТА 2006 и бити у супротности са актом више правне снаге.

Спорне одредбе Закона о подстицању грађевинске индустрије Републике Србије у условима економске кризе не могу стављати ван снаге ни одредбе потврђеног Споразума

о стабилизацији и придруживању (Службени гласник РС, бр. 83/08). Чланом 76. став 4. Споразума о стабилизацији и придруживању предвиђено је да ће привредним друштвима Заједнице која нису основана у Србији бити омогућен приступ поступцима за доделу јавних уговора у складу са нашим Законом о јавним набавкама, под условима не мање повољним од услова који се примењују на српска привредна друштва. Из наведеног јасно произилази супротност Закона о подстицању грађевинске индустрије Републике Србије у условима економске кризе и Споразума о стабилизацији и придруживању.

4. Чланом 9. став 1. Закона о јавним набавкама (Службени гласник РС, бр. 116/08) који гласи:

"Наручилац не може да ограничи конкуренцију међу понуђачима, а посебно не може онемогућавати било којег понуђача да учествује у поступку јавне набавке неоправданом употребом преговарачког поступка, нити коришћењем дискриминаторских услова и критеријума".

5. Чланом 11. Закона о јавним набавкама (Службени гласник РС, бр. 116/08) који гласи:

"Наручилац је дужан да у свим фазама поступка јавне набавке обезбеди једнак положај свим понуђачима.

Наручилац не може да одређује услове који би значили територијалну, предметну или личну дискриминацију међу понуђачима нити дискриминацију која би произлазила из класификације делатности коју обавља понуђач.

Утврђивање порекла добара или услуга допуштено је у случајевима и за намене који су предвиђени посебним прописима.

Наручилац не може да одбије понуде само због тога што понуђач има седиште у држави са којом Република Србија нема закључен споразум о једнаком третману домаћих и страних понуђача, ако фактички постоји једнак положај утврђен од стране министарства надлежног за економске односе са иностранством".

Спорним одредбама крше се основна начела Закона о јавним набавкама (Службени гласник РС, бр. 116/08), начело обезбеђивања конкуренције међу понуђачима и начело једнакости понуђача. Ова начела обезбеђују да се кроз надметање понуђача са најмање средстава добије највећа вредност. Ограничавање конкуренције доводи до супротног исхода, односно до веће цене или лошијег квалитета радова. Поред наведеног, Закон о јавним набавкама већ садржи одређена правила путем којих се даје предност домаћим понуђачима и добрима домаћег порекла (члан 52. Закона о јавним набавкама). Закон о јавним набавкама је системски закон, који на свеобухватан начин регулише област јавних набавки и његове се одредбе не могу стављати ван снаге другим законима и подзаконским актима.

Самим тим што су наведене одредбе Закона о подстицању грађевинске индустрије Републике Србије у условима економске кризе (Службени гласник РС, бр. 45/10) у директној супротности са Законом о јавним набавкама (Службени гласник РС, бр. 116/08), његова примена би представљала грубо нарушавање јединствености правног поретка Републике Србије, што је дефинисано чланом 4. став 1. и чланом 194. Устава Републике Србије (Службени гласник РС, бр. 83/06) који гласе:

Члан 4. став 1. Устава Републике Србије

"Правни поредак је јединствен"

Члан 194. Устава Републике Србије

"Правни поредак Републике Србије је јединствен.

Устав је највиши правни акт Републике Србије.

Сви закони и други општи акти донети у Републици Србији морају бити сагласни са Уставом. Потврђени међународни уговори и општеприхваћена правила међународног права део су правног поретка Републике Србије. Потврђени међународни уговори не смеју бити у супротности са Уставом.

Закони и други општи акти донети у Републици Србији не смеју бити у супротности са потврђеним међународним уговорима и општеприхваћеним правилима међународног права"

II

Члан 5. Закона о подстицању грађевинске индустрије Републике Србије у условима економске кризе (Службени гласник РС, бр. 45/10) гласи:

"На поступак избора пројектанта, вршиоца техничке контроле, извођача радова, вршиоца стручног надзора, као и вршиоца техничког прегледа, односно за потребе пројектног финансирања за изградњу објеката, примењује се преговарачки поступак без објављивања јавног позива у складу са законом којим се уређују јавне набавке.

Наручилац, у смислу овог закона, може бити надлежно министарство, надлежни орган аутономне покрајине или надлежни орган јединице локалне самоуправе, односно привредно друштво из члана 3. став 1. овог закона.

Наручилац је дужан да упути позив свим предузећима из члана 3. став 2. овог закона, а према критеријумима који ће се утврдити посебним актом Владе.

Рок за достављање понуда из става 3. овог члана је 15 дана од дана пријема позива за достављање понуда.

Захтев за заштиту права понуђача и јавног интереса не задржава даље активности наручиоца у поступку јавне набавке из става 1. овог члана.

На питања која се односе на услове и начин покретања поступка, као и на друга питања која нису посебно уређена овим законом примењују се одговарајуће одредбе закона којим се уређују јавне набавке".

Подносиоци иницијативе сматрају да је став 1. члана 5. Закона о подстицању грађевинске индустрије Републике Србије у условима економске кризе (Службени гласник РС, бр. 45/10) у директној супротности са чланом 24. Закона о јавним набавкама (Службени гласник РС, бр. 116/08). Овим чланом утврђује се у којим случајевима наручилац може спровести преговарачки поступак без објављивања јавног позива. Преговарачки поступак без објављивања јавног позива се не може унапред прописати за све пројекте, већ се у сваком конкретном случају мора ценити оправданост примене ове врсте поступка, у складу са наведеном одредбом Закона о јавним набавкама.

Став 5. члана 5. у директној је супротности са чланом 108. став 1. и став 2. Закона о јавним набавкама (Службени гласник РС, бр. 116/08) који гласи:

"Захтев за заштиту права задржава даље активности наручиоца у поступку јавне набавке до доношења одлуке о поднетом захтеву за заштиту права, ако Републичка комисија на предлог наручиоца не одлучи другачије"

Одлуку из става 1. овог члана, Републичка комисија доноси у случају када би задржавањем активности наручиоца у поступку јавне набавке значајно био угрожен интерес Републике Србије."

Наведеном одредбом Закона о јавним набавкама (Службени гласник РС, бр. 116/08) јасно је дефинисано да захтев за заштиту права задржава даље активности наручиоца осим у случајевима у којима је значајно угрожен интерес Републике Србије. Члан 5. став 5. Закона о подстицању грађевинске индустрије Републике Србије у условима економске кризе (Службени гласник РС, бр. 45/10) ставља ван снаге члан 108. Закона о јавним набавкама (Службени гласник РС, бр. 116/08).

Као и у претходном случају, директна супротност одредаба Закона о подстицању грађевинске индустрије Републике Србије у условима економске кризе (Службени гласник РС, бр. 45/10) са одредбама Закона о јавним набавкама (Службени гласник РС, бр. 116/08) представља грубо нарушавање јединствености правног поретка Републике Србије (члан 4. став 1. и члан 194. Устава Републике Србије).

Предлог

На основу горе изнетог, подносиоци иницијативе предлажу Уставном суду да:

1. Прихвати ову иницијативу и донесе решење којим се покреће поступак за оцену уставности и законитости Закона о подстицању грађевинске индустрије Републике Србије у условима економске кризе (Службени гласник РС, бр. 45/10);
2. Обустави примену Закона о подстицању грађевинске индустрије Републике Србије у условима економске кризе (Службени гласник РС, бр. 45/10) до доношења коначне одлуке;
3. Донесе одлуку којом се Закон о подстицању грађевинске индустрије Републике Србије у условима економске кризе (Службени гласник РС, бр. 45/10) проглашава неуставним и ставља ван правне снаге.

07.07.2010. године

За подносиоце иницијативе
Драган Добрашиновић
Топлички центар за демократију
и људска права
Кнез Михаилова 36/2
18400 Прокупље
тел/факс: +381 27 324-493
E-mail: office@topcentar.org.rs

Драган Добрашиновић